

Ammattibarometristä Työvoimabarometriksi

Erityisasiantuntija Reino Savolainen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ammattibarometri on nyt Työvoimabarometri

- Ammattibarometrin nimi muuttui Työvoimabarometriksi
- Uusi nimi kuvaa uutta tuotetta paremmin, koska painopiste siirtyy ammasteista työvoimatarpeisiin laajemmin
- Työvoimabarometri tuottaa alueellista lyhyen ajan ennakkointitietoa työvoima- ja osaamistarpeista
- Tietotuote on tarkoitettu tukemaan yhteiskunnan eri toimijoiden päätöksentekoa
- Tuotettu tieto pohjautuu tilastotietoon sekä alueellisiin keskustelutilaisuuksiin

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Työvoimabarometri 2023

- Lokakuun aikana järjestettiin yhteensä n. 50 tilaisuutta
 - 15 aluetilaisuutta, 35 toimialatyöpajaa, joihin osallistui yhteensä yli **1300** asiantuntijaa
 - Käytännön järjestelyt toteutettiin yhteistyössä usean eri organisaation kanssa
- Tunnistettiin yli **2000** osaamistarvetta eri ammateille ja toimialoille
- Heti ensimmäisen kuukauden aikana yli **24 000** vierailua sivustolla

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Vanha Ammattibarometri

- Ammattibarometri tuotti näkemyksen keskeisten ammattien työvoiman kysyntänäkymistä ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kehityksestä puoleksi vuodeksi eteenpäin
 - Näkemys on perustunut pääosin TE-toimistojen asiantuntijoiden näkemyksiin
 - Alueiden välillä eroja tiedonkeruumenetelmissä
- Ammattibarometriä on tuotettu vuodesta 2012 lähtien
 - Ammattibarometriä ei ole juuri uudistettu
 - Sisältö on pysynyt lähes muuttumattomana
- Vanha sivusto ajettu alas 22.5.2023
 - Vanhat aineistot edelleen hyödynnettävissä erikseen pyytämällä.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Kehittämisen lähtökohdat ja tavoite

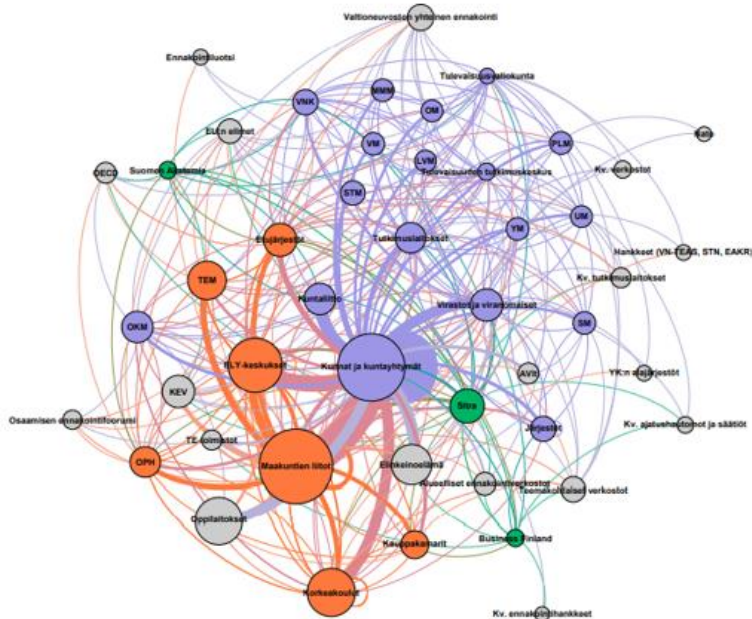

- Maailma muuttuu kiihtyvällä tahdilla ja laadukkaan ennakointitiedon merkitys on alati kasvussa
- TKE-neuvosto päätti vuonna 2019 ennakointitoiminnan laaja-alaisesta kehittämisestä
- Ammattibarometrin verkkosivuston tekninen toteutus todettiin vanhentuneeksi
 - Sivusto ei mm. ollut muunnettavissa saavutettavaksi
- Kehitystyön määrärahat Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta (RRP) osana jatkuvan oppimisen uudistamisen toimenpiteitä.
- Kehitystyön tavoite: Koko ennakointiprosessin uudistaminen ja jatkuvasti kehittyvän alueellisen ennakointitiedon tuottaminen
 - Laadukkaampaa ja yhdenmukaista tietoa laajemmin hyödynnettäväksi

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Kehitystyön lähtökohdat

- Ennakointi siiloutunutta ja sirpaleista
- Viestintä valtakunnallisten ja alue-ennakointitoimijoiden välillä puutteellista
 - Ei systemaattisia keskustelukanavia
- Tarve laaja-alaiselle yhteistyön kehittämiseksi

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakkoinnin toimijakenttä 2020

Kansallinen ennakointi Suomessa 2020 –julkaisu (Pouru, Minkinen et al. Valtioneuvoston kanslia.)

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Kansallinen yhteensovittaminen ja yhteistyö

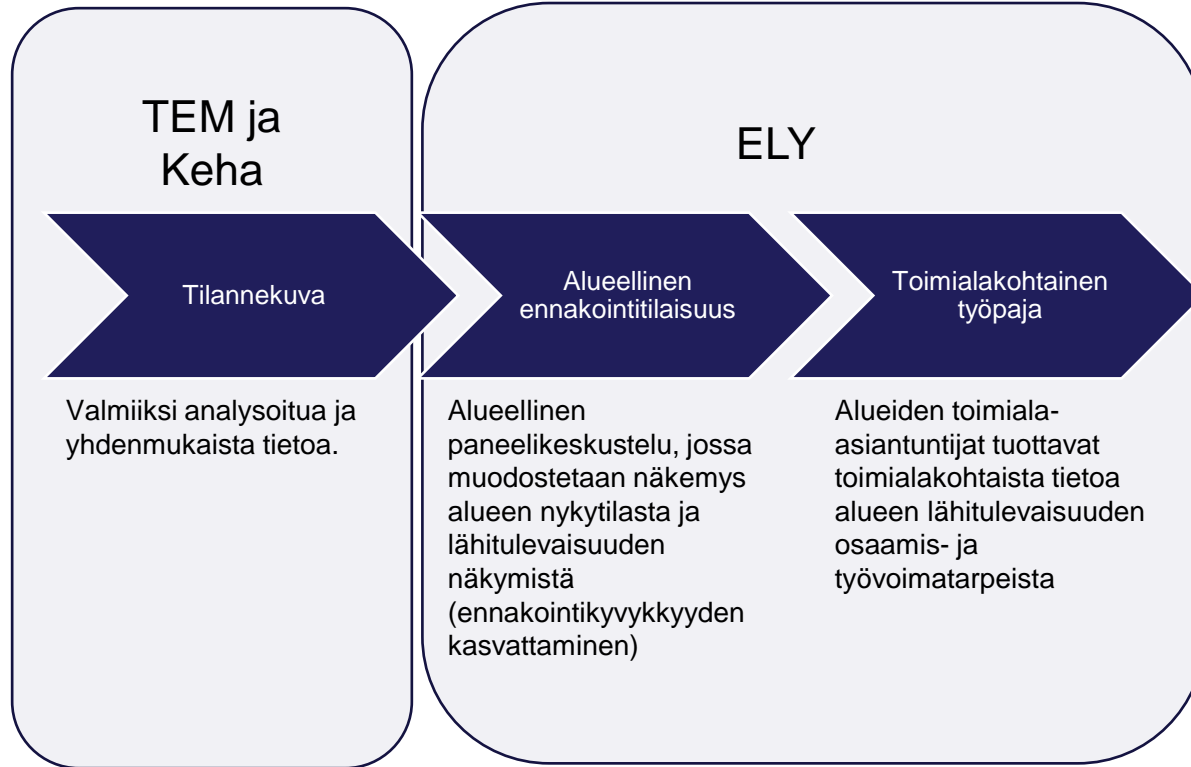

- TEM:
 - Perustettiin alueellinen koordinaatioryhmä, jonka tarkoituksena on parantaa tiedon vaihtoa
 - Alueelliset kehitysnäkymät (AKO) ja Työvoimabarometri (TTM) sovitettu yhteen sisällöllisesti ja aikataulullisesti
 - Työvoimabarometrin ja Alueellisten työlupalinjausten (MAKO) prosessien yhdistäminen ja yhteensovittaminen käynnissä, otetaan käyttöön syksyllä 2024
- C6 kaupungit
 - Työvoimabarometrin kehitystyötä jatketaan C6-kuntien kanssa Allianssi-mallissa
- OPH:
 - Luokittelua yhdenmukaistettu
 - Tulevaisuudessa mahdollisesti Työvoimabarometrin prosessin hyödyntäminen pidemmän aikavälin ennakoinnissa
- TYÖ2030 ja Suomen kasvukäytävä:
 - Työvoimabarometrin tiedonkeruuprosessin kehittämisessä hyödynnetään TYÖ2030-hankkeessa luotua tulevaisuusvuoropuhelumallia, sekä Suomen kasvukäytävä hankkeen vuorovaikutteista tilannekuvaa
- Jotpa:
 - Mm. pilotointi Työvoimabarometrin tietojen hyödyntämisestä koulutushankinnassa (Kestävän energian koulutus)
- Hankeet:
 - Parhaat käytännöt alueellisista hankkeista laajemmin hyödynnettäväksi
 - Yhteistyö Tulevaisuuden työmarkkinat- hankkeen kanssa

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Työvoimabarometrin prosessi

Europoan unionin rahoittama – NextGenerationEU

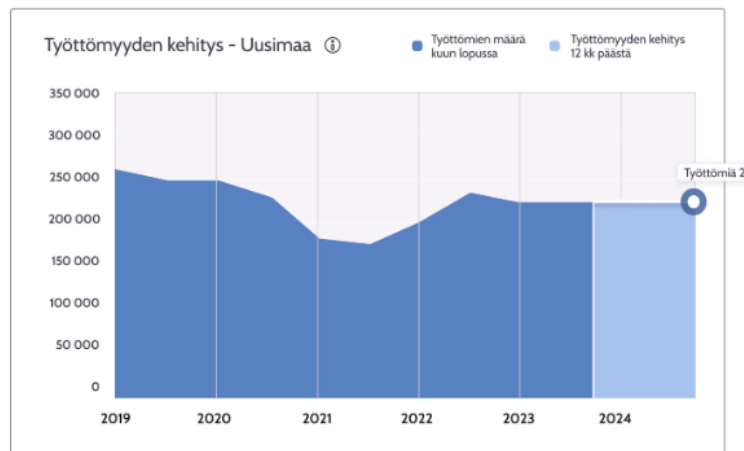
Ennakointi

- Ely-alueet ennakoivat työttömien määrän sekä avoimien paikkojen muutosta vuoden päähän nykyhetkestä
 - Arviot alueittain sekä toimialoittain
 - Arvioiden perusteella muodostetaan arviot työttömyys- ja vakanssiasteesta
 - Ammateittain **ei tehdä** numeerista arviota
- Alueet myös tuottavat arviot keskeisimmistä ammateista ja osaamisista, joista arvioivat olevan suurinta pulaa seuraavan vuoden päästä
- Lisäksi tuotetaan laadullinen kuvaus alueen (ja toimialan) kehitysnäkymistä, sekä osaamistarpeisiin vaikuttavista tekijöistä

Työttömien määrä

Miten tilanne tulee kehittymään alueella seuraavan vuoden aikana?

Euroopan unionin rahoittama – NextGenerationEU

Työvoimabarometrin tietosisältö

Julkinen sivusto:

- Työmarkkinoiden nykyhetken kohtaantotilanne
 - Ammateittain, alueittain ja toimialoittain
 - Ammattikohtainen tarkastelu nelinumerotasolla
 - Mukana kaikki ammatit joista kohtaantotilanne voidaan tilastojen perusteella muodostaa
- Ennakoitu kohtaantotilanne alueittain ja valituilla toimialoilla
- Alueiden ja valittujen toimialojen nykytilakuvaus ja kehitysnäkymät
- Suurimmat työvoimapula-ammattit ja suurimmat osaamistarpeet
 - Alueittain ja valittujen toimialojen sisältä

Ei toistaiseksi julkisella sivustolla:

- Ammattikohtaiset osaamisvajeet alueittain ja toimialoittain
 - Voidaan tarkastella myös alue-/toimialakohtaisia osaamistarpeita
 - Lisätään mahdollisesti julkiselle sivustolle vuoden 2024 aikana

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Työvoimabarometrin datan hyödyntäminen

- Työvoimabarometrin työvoimatarvetietoa voidaan tarkastella alueen, toimialan, ammatin sekä osaamistarpeen näkökulmasta ja kaikkien edellä mainittujen eri yhdistelmillä
- Tämä mahdollistaa useita asioita mm.:
 - Datan avulla voidaan tunnistaa toimialojen väliset yhteiset osaamistarpeet
 - Ammatti ja osaamisklustereiden muodostaminen
- Erityisen arvokasta tietoa esim. työvoimakoulutuksia suunniteltaessa

Työvoimabarometrin jatkokehittäminen

- Keskeisimmät jatkokehityskohteet:
 - Taustatiedon kehittäminen, yhteistyössä TYÖ2030 ja Jotpa (AIPESTEL)
 - Verkkosivuston kehittäminen, Osaamistarpeet paremmin hyödynnettäväksi
 - Osaamistarpeiden luokittelu, yhteistyö Jotpan kanssa
 - Ahvenanmaan sisällyttäminen Työvoimabarometriin
- Allianssi-yhteistyön aloittaminen
 - Työvoimabarometrin kehittäminen yhteistyössä allianssissa (C6)
- Listaus ammattikohtaisista kohtaantotilanteesta

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

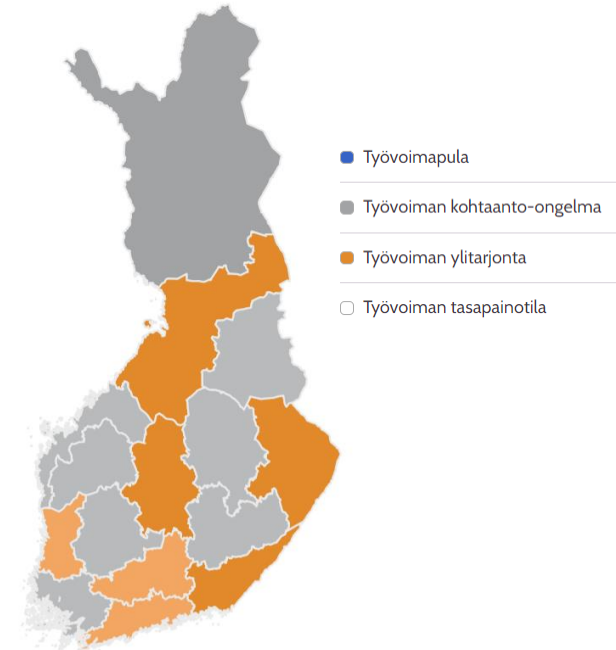

Tulokset

Työmarkkinoiden yleistilanne maltillisesti heikentymässä

- Maailman nykytila ja nopeat muutokset hankaloittavat ennakoituvuutta
- Työttömyyden ennakoitaan kasvavan ja avoimien työpaikkojen vähenevän.
 - Osaajista edelleen pulaa
 - Alueellisia ja toimialakohtaisia eroja
 - Vihreän siirtymän investoinnit tuovat positiivista virettä
- Työvoimaresurssit, eli työttömien osaaminen, ei kohtaa työmarkkinoiden tarpeiden kanssa. Koko maan tasolla kohtaanto-ongelma.
 - Suunta kohti työvoiman ylitarjontaa
 - Tarkemmassa tarkastelussa selkeää työvoimapulaa erityisesti sosiaali- ja terveysalalla.
 - Tilastollista tarkastelua hankaloittaa tilastojen ulkopuolelle jäävät työpaikat

Lokakuu 2024

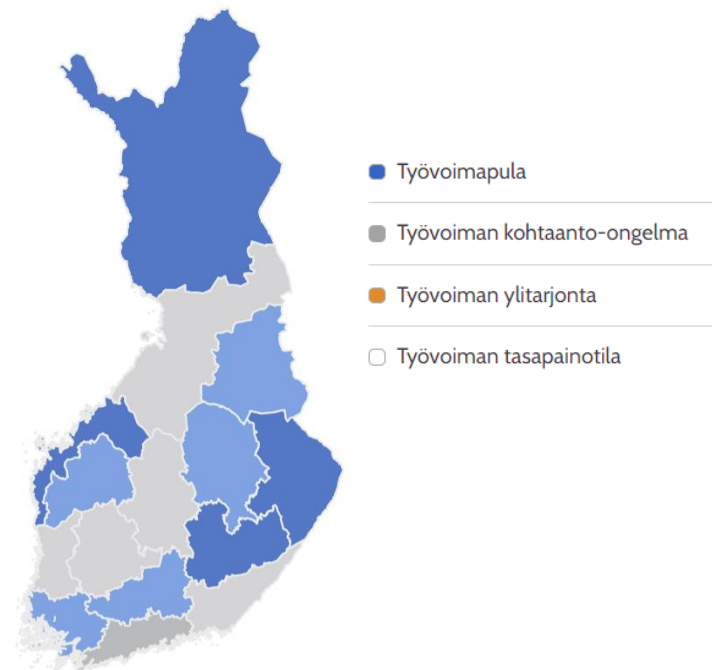
Lähtöleveysuuden keskeisimmät osaamistarpeet

- Yleisille työelämätaidoille tarvetta
 - Ammattipätevyydet, ammatillinen osaaminen, (Suomen) kielitaito, yleinen digiosaaminen,
 - Monikulttuurisuus, kv-osaaminen, vuorovaikutustaidot
- Väestön ikääntyminen ja mielenterveysongelmat näkyvät osaamistarpeissa
 - Tarvetta erityisesti ikääntyneiden hoivaan, sekä mielenterveyspalveluihin liittyvää osaamistarvetta
 - Monikulttuurisuustaidot korostuvat sosiaali- ja terveysalalla
- Vihreä siirtymä ja kiertotalous
 - Tarve erityisesti rakennusalaalla
- Tarve laajalle digiosaamiselle
 - Digiosaamisen tarvetta esiintyy laajasti eri toimialoilla sekä eri ammattiryhmissä
 - Tarvetta yleiselle digiosaamiselle sekä hyvin spesifeille osaamisille
 - Tekoälyyn liittyvä osaaminen

Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan näkymät

- Työmarkkinatilanteen ennakoidaan pysyvän lähes ennallaan.
- Toimialan kroonistuneeseen työvoimapulaan ei odotettavissa helpotusta.
 - Työvoimapula erityisesti sosiaali- ja terveysalalla
 - Hyvinvointialoilla myös ylitarjontaa esim. kosmetologit
- Työntekijäpulaa kasvattavat eläköitymiset, sekä alanvaihtajat
- Ikääntyvä väestö kasvattaa työvoimatarpeita entisestään

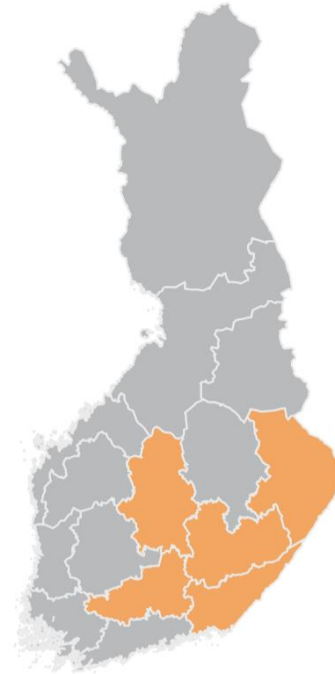

Lokakuu 2024

Teknolohiateollisuus ja –palvelut toimialan näkymät

- Toimialaan sisältyy laajasti eri tyyppistä toimintaa. Kokonaisuutena työmarkkinatilanne kohtaanto-ongelmassa.
 - Kokonaisuutena siirrytään työmarkkinoiden kannalta heikompaan suuntaan. Tähän vaikuttavat erityisesti Uudenmaan heikot näkymät.
- Näkymiä painavat laskevat tilauskannat sekä tarjouspyynnöt. Toistaiseksi vanhat tilauskannat kannattelevat alaa.
- Alalla on optimismia ja tilauskantojen uskotaan kääntyvän kasvuun ensi vuoden kesällä.
- Osaamistarpeet painottuvat robotiikkaan, automaatioon, tekoälyyn ja tietoturvaan

- Työvoimapula
- Työvoiman kohtaanto-ongelma
- Työvoiman ylitarjonta
- Työvoiman tasapainotila

Lokakuu 2024

Suurimmat työvoimapula ammatit ja osaamistarpeet

TOP-10 Pula-ammattit
Sairaanhoitajat ym.
Lähihoitajat
Lastentarhanopettajat
Sovellussuunnittelijat
Yleislääkärit
Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)
Toimisto- ja laitossiivoojat ym.
Erityisopettajat
Tarjoilijat
Hitsaajat ja kaasuleikkaajat

TOP-10 Osaamistarpeet
Digiosaaminen
Ammattipätevyys
Kotimaisten kielten taito
Toimiminen monikulttuurisessa ympäristössä
Asiakkaiden erityistarpeiden huomioiminen
Mielenterveys- ja päihdetyön osaaminen
Lääkehoitotaidot
Monialainen yhteistyö
Tietoturva
Vuorovaikutustaidot

Kiitos.

Lisätietoja:

reino.savolainen@gov.fi